

Rassizmus, etnikai megkülönböztetés és társadalmi kirekesztés a sportban

[Az Európai Unió Alapjogi Chartájának](#) az Egyenlőségről szóló címéhez tartozó **21. cikke** értelmében tilos minden megkülönböztetés, így többek között a faj, bőrszín, etnikai vagy társadalmi származás és nemzeti kisebbséghez tartozás alapján történő megkülönböztetés.

Politikai háttér

Az Európai Unió mind fokozottabb érdeklődést tanúsít a sport emberi értékek közvetítésében játszott szerepe iránt. Ugyanakkor az elmúlt évtizedben európai szinten jelentősen megváltozott a sportban – legalábbis a labdarúgásban – tapasztalható rasszizmus és megkülönböztetés megítélése és tudatosulása, ami sürgős fellépést tesz szükségessé. A sport területén tevékenykedő európai és nemzetközi szereplők és érdekcsoportok támogatják a sportban megjelenő rasszizmus és megkülönböztetés e sokkal aktívabb megközelítésének kidolgozását.

Ezeket a kérdéseket az [Európai Unió Alapjogi Ügynöksége \(FRA\)](#) új jelentésében részletesen is megvizsgálja.

A sportban való részvétel kiszélesítése

Az Európai Unió egész területén megfigyelhető, hogy a kisebbségek és a migránsok sok sportágban alulreprezentáltak, különösen a sportszervezetek vezetését tekintve. A kisebbségi vagy migráns háttérrel rendelkező nők és lányok pedig kifejezetten kis számban képviseltetik magukat.

Vannak olyan országok, ahol a társadalmi kirekesztés és a földrajzi elszigeteltség okolható a roma és a traveller népesség sportban való alacsony részvételi aránya miatt. Bizonyos területeken egyes csoportok részvételi arányát a sportlétesítmények hiánya is csökkenti.

A tudatosság és a sokszínűség fokozása

Ahhoz, hogy a sportban rejlő lehetőségek kibontakozhassanak, a sportfelügyeleti szervek, szövetségek és klubok részéről sokkal célzottabb tudatosító tevékenységekre van szükség. Ilyen tevékenységek lehetnek például a migránsok és az etnikai kisebbségek sportban való részvételének ösztönözését szolgáló, sokszínűséget népszerűsítő programok, illetve kezdeményezések a sportszervezetek vezetői pozícióihoz való hozzáférés akadályainak felszámolására.

A sportban előforduló rasszista incidensek nyomon követése

A média gyakran hangos a sportesemények nézői között előforduló rasszista indíttatású incidensektől. A férfi labdarúgásban például ezeket az incidenseket jellemzően a szurkolók követik el.

Rasszista incidensek ugyanakkor a játékosok körében is előfordulnak, különösen az amatőr sportban.

E rasszista incidensekbe akár a bírók és a klubvezetők is belekeveredhetnek. Mi több, az ifjúsági sportban is egyre több incidensről hallani.

A sportban előforduló rasszista incidensek nyomon követésére csak néhány uniós tagállamban van külön rendszer. Ezek közül némelyik fejlettebb, és több rasszista incidenst tud tetten érni; a legtöbb rendelkezésre álló adat azonban a labdarúgásra vonatkozik.

Hatékony felügyelet

A nemzeti és a helyi hatóságokat ezért arra ösztönözzük, hogy a sportszövetségekkel szoros együttműködésben dolgozzanak ki hatékony módszereket a sportban előforduló rasszista incidensek és megkülönböztetés nyomon követésére, annak érdekében, hogy ezzel javítsák az incidensek dokumentálását és elősegítsék az egyéni panaszok benyújtását.

Szigorúbb szabályozás és végrehajtás a sportban előforduló rasszista incidensek ellen

Az európai és a nemzetközi sportszervezetek alapszabályai vagy hasonló dokumentumai gyakran tartalmazzák a rasszizmus és a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó rendelkezéseket. Ugyanakkor csak kevés szervezet alkalmaz egyértelmű fegyelmi eljárásokat a rasszista vagy diszkriminatív viselkedést tanúsítók ellen, kivéve a nemzetközi labdarúgó- és krikett-szervezeteket.

Az [Európai Labdarúgó-szövetség \(UEFA\)](#) fegyelmi szabályzata – jó példát mutatva – tartalmaz rasszizmus elleni rendelkezéseket, és azok megsértése esetén egy sor büntetést is kilátásba helyez.

A rasszizmus elleni szabályozás hatékonyabbá tétele érdekében:

A sportfelügyeleti szervezeteknek hatékony rasszizmus elleni szabályozást és az egyenlőséget előmozdító intézkedéseket kell kidolgozniuk és végrehajtaniuk. Ebben a tekintetben az Európai Bizottság a jó gyakorlatok tagállamok közötti cseréjének koordinátoraként fontos szerepet tölthet be.

[A rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről szóló tanácsi kerethatározat](#) egy fontos jogi eszköz, amely segítheti a sportban megjelenő rasszizmus elleni küzdelmet.

Az esélyegyenlőségi szervek és a sport

Az FRA jelentése szerint az esélyegyenlőségi szervek és más intézmények, például a nemzeti emberi jogi intézmények legalább 16 uniós tagállamban lépnek fel a sportban előforduló rasszista incidensek és etnikai megkülönböztetés esetén.

Az esélyegyenlőségi szervek bevonása a sportban előforduló rasszizmus és etnikai megkülönböztetés megfékezése érdekében

Az esélyegyenlőségi szervezeteknek és a nemzeti emberi jogi intézményeknek nagyobb szerephez kell jutniuk a faji megkülönböztetés kezelésében a sportban. Ezek a szervek a figyelemfelhívó tevékenységek kidolgozásában támogathatják a sportszövetségeket és -klubokat. Emellett támogatást nyújthatnának a lehetséges áldozatoknak, és – ahol ez megengedett – részt vehetnének az elkövetők elleni jogi fellépésben.

Előzmények

Az FRA jelentésének alapjául az érintett szakértőkkel és érdekcsoportokkal készített interjúk mellett a 2003 és 2008 közötti időszakra vonatkozó másodlagos adatok és információk szolgáltak. Emellett az európai és nemzeti érdekcsoportok – köztük nemzeti sportszövetségek – is szolgáltatottak adatokat. A kutatás a férfi és a női, valamint a gyermek- és ifjúsági sportot vizsgálta, hivatásos és amatőr szinten egyaránt.

Mind a 27 EU-tagállamban a labdarúgást és az atlétikát vizsgálták, illetve a vizsgálatba még bevontak egy harmadik, az adott tagállamban népszerű sportot is.

EU-tagállam	A vizsgált sportág
Ausztria	labdarúgás, atlétika, alpesi sí
Belgium	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Bulgária	labdarúgás, atlétika, röplabda
Ciprus	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Csehország	labdarúgás, atlétika, jégkorong
Dánia	labdarúgás, atlétika, kézilabda
Egyesült Királyság	labdarúgás, atlétika, krikett
Észtország	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Finnország	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Franciaország	Labdarúgás, atlétika, tenisz
Görögország	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Hollandia	labdarúgás, atlétika, korfball
Írország	labdarúgás, atlétika, hurling/camogie
Lengyelország	labdarúgás, atlétika, salakmotor
Lettország	labdarúgás, atlétika, jégkorong
Litvánia	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Luxemburg	labdarúgás, atlétika, kerékpár
Magyarország	labdarúgás, atlétika, vízilabda
Málta	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Németország	labdarúgás, atlétika, kézilabda
Olaszország	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Portugália	labdarúgás, atlétika, kézilabda
Románia	labdarúgás, atlétika, kézilabda
Spanyolország	labdarúgás, atlétika, kosárlabda
Svédország	labdarúgás, atlétika, jégkorong
Szlovákia	labdarúgás, atlétika, jégkorong
Szlovénia	labdarúgás, atlétika, alpesi sí

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége (FRA) két jelentést adott ki az EU-n belül a sportban előforduló rasszizmusról, etnikai megkülönböztetésről és a migránsok és kisebbségek kirekesztéséről:

- *Rasszizmus, etnikai megkülönböztetés, a migránsok és kisebbségek kirekesztése a sportban: összehasonlító áttekintés az Európai Unióban tapasztalt helyzetről*
- *Rasszizmus, etnikai megkülönböztetés, a migránsok és kisebbségek kirekesztése a sportban: az Európai Unióban tapasztalt helyzet – Összefoglaló jelentés*

2011-ben jelenik meg a sportszövetségeknek, kluboknak, játékosoknak, illetve sportolóknak szóló *Helyes gyakorlatok kézikönyve*, amely példákkal szolgál a rasszizmus, az etnikai megkülönböztetés, valamint a migránsok és kisebbségek kirekesztése elleni kezdeményezésekről a sport területén.

A jelentések itt érhetők el: www.fra.europa.eu.